

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työeläkelakien ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työeläkelakien ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (HE 120/2016 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Inka Hassinen, sosiaali- ja terveysministeriö
- lakimies Ulla Suotunen, Eläketurvakeskus
- asiantuntija Katja Veirto, Akava ry
- asiantuntija Miia Kannisto, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

Valiokunta on saanut ilmoitukset, ei lausuttavaa:

- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Suomen Yrittäjät ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työeläkelakeja, niihin liittyviä voimaanpanolakeja, eräitä muita sosiaaliturvaetuuksia koskevia lakeja, lakia Kevasta, lakia valtion eläketurvan rahoituksesta sekä rikoslakia. Lakeihin ehdotetaan tehtäväksi eräitä muutoksia, jotka liittyvät vuoden 2017 alusta voimaan tulevaan työeläkeuudistukseen sekä erinäisiä muita muutoksia.

Työeläkelakeja ehdotetaan muutettaviksi siten, että Kansaneläkelaitoksen maksama kuntoutusraha ei estäisi takautuvan työkyvyttömyyseläkkeen maksamista. Myös säännöksiä eläkkeestä vähennettävistä ensisijaisista etuuksista ehdotetaan täsmennettäväksi. Lisäksi työeläkelakeihin ehdotetaan tehtäväksi uuden tartuntatautilain säätämisestä aiheutuvia muutoksia. Tartuntatautipäivärahan ajalta karttuisi eläkettä siten, että eläkkeeseen oikeuttaisi 65 prosenttia tartuntatautipäi-

Valiokunnan mietintö StVM 25/2016 vp

värahan perusteena olevasta palkasta. Työeläkelakien voimaantulolakeissa olevia lisäeläkkeisiin liittyviä suojasäännöksiä ehdotetaan täydennettäväksi jo eläkkeellä olevien tai jo eläkeiän täyttäneiden henkilöiden osalta.

Työeläkelakeihin, tapaturmavakuutuslakeihin ja eräisiin Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemia etuuksia koskeviin lakeihin ehdotetaan lisättäväksi säännös etuudensaajan kuoleman jälkeen aiheettomasti maksetun etuuden palauttamisesta etuuden maksajalle ilman takaisinperintämenettelyä. Myös työeläkelakien säännöksiä tietojen luovutuksesta ehdotetaan täsmennettäväksi. Eläketurvakeskuksesta annetun lain säännöksiä Eläketurvakeskuksen tehtävistä ja hallituksen jäsenestä ja toimitusjohtajasta ehdotetaan täsmennettäväksi.

Työeläkevakuutusmaksun vanhentumisaikaa koskevia säännöksiä ehdotetaan yhdenmukaistettaviksi siten, että työeläkevakuutusmaksun määräämistä ja aiheettomasti maksetun työeläkevakuutusmaksun palauttamista koskeva vanhentumisaika olisivat samanlaiset. Pidennetystä kymmenen vuoden määräajasta työeläkevakuutusmaksun määräämisessä luovuttaisiin kokonaan siten, että työeläkevakuutusmaksun määräämisaika ei olisi tavanomaista pidempi niissäkään tilanteissa, joissa työntekijälle lisätään ansaintarekisteriin yli viisi vuotta vanhoja työansioita. Vastaavia muutoksia ehdotetaan myös julkisten alojen eläkelakiin, jossa on säännökset julkisten alojen työntekijän eläkemaksusta sekä Kevasta ja valtion eläketurvan rahoituksesta annettuihin lakeihin, joissa on säännökset Kevan jäsenyhteisöjen ja valtion työnantajien eläkemaksuista.

Jo lakkautettua rekisteröityä TEL-lisäeläkejärjestelmää koskevien rekisteritietojen takautuva korjaaminen ehdotetaan lopetettavaksi 31 päivänä joulukuuta 2020. Tämän jälkeen korjattaisiin vain eläkelaitoksen virheestä johtuvat rekisterivirheet.

Rikoslain työeläkevakuutusmaksupetosta koskevan pykälän tunnusmerkistöä ehdotetaan yksinkertaistettavaksi ja pykälä laajennettaisiin koskemaan myös merimieseläkelain mukaista vakuuttamista.

Lisäksi lakeihin ehdotetaan tehtäviksi eräitä muita toimeenpanoa selkeyttäviä tarkistuksia ja teknisiä korjauksia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksellä täydennetään ja täsmennetään vuoden 2017 alusta voimaan tulevaan työeläkeuudistukseen liittyvää lainsäädäntöä. Esitetyt muutokset ovat pääosin toimeenpanoon liittyviä tai lainsäädäntötekniisiä. Muutoksista seuraa myös joitain parannuksia etuudensaajan asemaan.

Esityksen mukaan jo lakkautetun työeläkelain mukaisen lisäeläketurvan rekisteritietojen takautuvasta korjaamisesta luovutaan. Samalla on sovittu siitä, että tieto jatkuvaan työsuhteeseen liittyvästä TEL-lisäeläketurvasta kirjataan työeläkeotteeseen. Valiokunta toteaa, että esitetty menette-

Valiokunnan mietintö StVM 25/2016 vp

ly turvaa nykyistä paremmin sen, että TEL-lisäeläketurvan määrä ja oikeellisuus tulee tarkistettua.

Kansaneläkelaitoksen maksama kuntoutusraha ei estä jatkossa takautuvan työkyvyttömyyseläkkeen maksamista. Muutos parantaa kuntoutukseen osallistuneen asemaa tilanteessa, jossa hänelle myönnetään samalle ajalle työkyvyttömyyseläke. Eläkettä saavan asemaa parantaa ehdotus, joka koskee eläkkeestä vähennettäviä ensisijaisia etuuksia. Työtapaturma- tai ammattitautilain mukaista ansionmenetykskorvausta ei enää vähennetä eläkkeestä tilanteissa, joissa vahinkotapahduma on sattunut työssä, jota vahingoittanut tekee vanhuuseläkkeellä ollessaan.

Eduskunnan käsittelyssä samanaikaisesti oleva hallituksen esitys tartuntatautilaiksi (HE 13/2016 vp) aiheuttaa muutoksia myös työeläkelakeihin. Tartuntatautilain mukaista päivärahaa saavalle kertyy jatkossa eläkettä 65 prosenttia päivärahan perusteena olevasta palkasta. Muutos kasvattaa päivärahaa saavan eläkekarttumaa nykyisestä.

Esityksessä on useita toimeenpanoa selkeyttäviä uudistuksia. Muun muassa tietojen luovutusta koskevia säännöksiä täsmennetään toimeenpanon ja vakuuttamisen valvonnan tehostamiseksi. Toimeenpanoa helpottaa myös se, että työeläkevakuutusmaksun määräämistä ja palauttamista koskevia vanhentumisaikoja yhtenäistetään.

Valiokunta pitää tärkeänä, että vuoden 2017 alusta voimaan tulevan työeläkeuudistuksen toimeenpano on sujuvaa eikä siitä aiheudu viiveitä ratkaisutoiminnassa. Valiokunta korostaa, että eläkelaitoksissa on syytä huolehtia toimeenpanon vaatimista resursseista sekä etuudensaajien tarvitsemista riittävästä neuvontapalveluista.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 120/2016 vp sisältyvät 1.—33. lakiehdotuksen.

Helsingissä 8.11.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Tuula Haatainen sd
varapuheenjohtaja Hannakaisa Heikkinen kesk
jäsen Outi Alanko-Kahiluoto vihr
jäsen Eeva-Johanna Eloranta sd
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Niilo Keränen kesk
jäsen Anneli Kiljunen sd
jäsen Mikko Kärnä kesk

Valiokunnan mietintö StVM 25/2016 vp

jäsen Sanna Lauslahti kok
jäsen Aino-Kaisa Pekonen vas
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Vesa-Matti Saarakkala ps
jäsen Sari Sarkomaa kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää